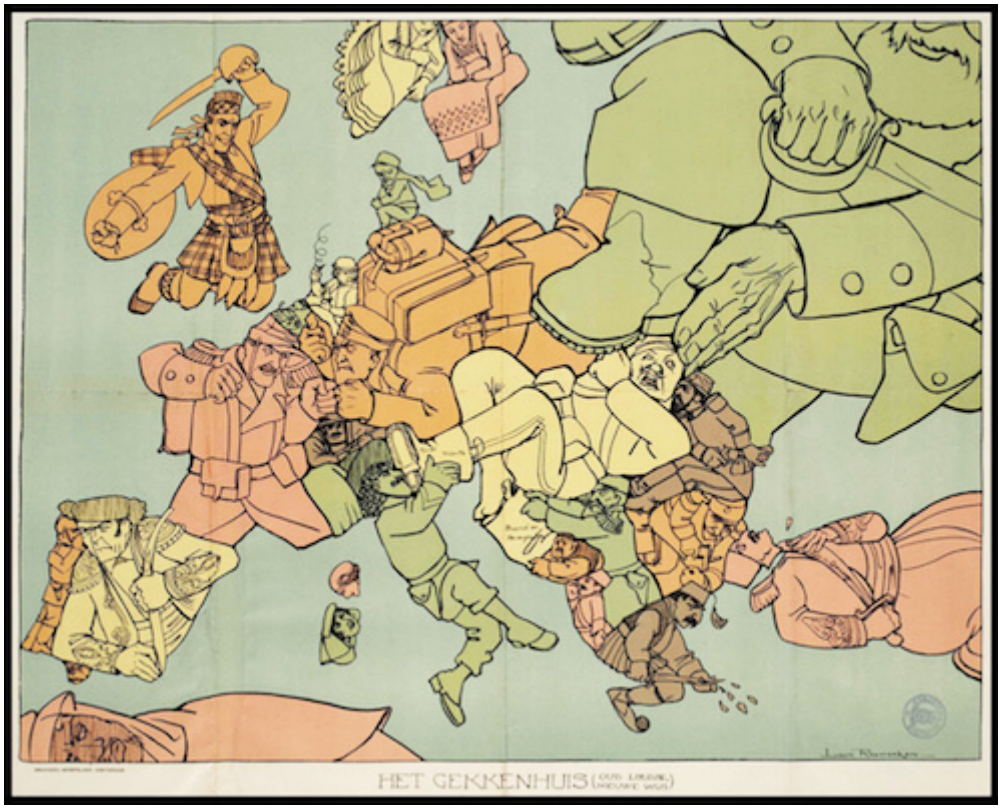

HET GEBRUIK VAN PRENTEN IN DE KLAS

Het volledige verhaal over Louis Raemaekers (met ruim 350 afbeeldingen) is te vinden in:
Ariane de Ranitz, *Louis Raemaekers 'met pen en potlood als wapen': politiek tekenaar van wereldfaam in de Eerste Wereldoorlog*, Roermond (Stichting Louis Raemaekers) 2014. Te bestellen: http://louisraemaekers.com.

Meer informatie over Louis Raemaekers op de website.

Ontwerp| Hans Beckers, Sanny Kerssemeeckers, Bertiëlle Michielsen en Cheryl Verhaegen

Inhoud

Introductie 3

Toelichting 3

Hoe gaan we te werk? 4

De spotprent 5

Introductie

Voor je ligt het kopieerboek ‘Het gebruik van prenten in het voortgezet onderwijs’. Dit lesboekje is geschikt voor de tweede en derdejaars. We hebben geprobeerd in dit boekje alle aspecten van prenten te laten zien: de spotprent als commentaar op het nieuws, de herkenbaarheid van prominente personen en het stijlgebruik van cartoonisten.

Toelichting

In dit boekje wordt er gebruik gemaakt van de prenten die zijn getekend door de Roermondse tekenaar Louis Raemaekers. Raemaekers was een bekende spotprenttekenaar ten tijde van de Eerste Wereldoorlog.

Hoe gaan we te werk?

Om spotprenten, maar ook andere afbeeldingen, te begrijpen, is het zinvol ze te bestuderen volgens enkele handige stappen. Op dit werkblad maken we gebruik van een stappenplan zoals dat is beschreven in het geschiedenisvakblad Kleio. Voordat we aan de slag gaan, bekijken we samen dit stappenplan. Daarna gaan jullie zelfstandig aan de slag met enkele opdrachten bij de spotprenten van Louis Raemaekers.
Het stappenplan (voor boven- en onderbouw) ziet er als volgt uit:

Stap 1

Figuren, tekst en voorwerpen. - Staat er een jaartal (zelfs datum) op de spotprent? - Welke figuren zie je? Wat of wie stellen ze voor? - Welke voorwerpen zie je? Wat stellen ze voor? - Wat doen de figuren? Wie of wat krijgt de 'schuld' van de tekenaar?

Stap 2

Thema - Op welke gebeurtenis heeft de spotprent betrekking?

Stap 3

Mening : Boodschap van de tekenaar. - Vraag je af wat de mening van de tekenaar over het door hem afgebeelde thema is.

Stap 4

Vergelijking: De spotprent als bron. - Klopt de boodschap van de spotprent met wat historici erover gezegd / geschreven hebben?

De spotprent

Overal om je heen kom je tekeningen tegen. Het kunnen tekeningen zijn van je jongere broertje of zusje, maar ook tekeningen in een krant, tijdschrift of boek. Terwijl je op vakantie rondliep door de smalle straatjes van de stad, ben je ongetwijfeld mensen tegengekomen die voor een paar euro een tekening van je maken. Zo'n tekening is dan vaak een karikatuur. De tekenaar slaagt erin een treffende tekening te maken van jouzelf, zonder dat hij of zij jou kent. Oké, de tekening is meestal wat overdreven: je oren zijn veel groter, je neus lijkt op een ijshoorntje enz. Zo'n tekening wordt ook wel een 'spotprent' genoemd. Er zijn echter ook spotprenten die wat serieuzer bedoeld zijn. Je moet dan denken aan bijvoorbeeld een politieke spotprent. Spotprenten zie je ook tegenwoordig nog regelmatig in de krant staan. Hieronder staat een voorbeeld van een spotprent uit de Eerste Wereldoorlog. Deze prent is gemaakt door Louis Raemaekers.

Opdracht 1

Hieronder zie je een spotprent van Louis Raemaekers. Bekijk de spotprent 1 en beantwoord de vragen op de volgende pagina.

Spotprent 1: A Fact.

Vragen

a. Staat er een jaartal bij de spotprent? Zo ja, welk?
   ……
   ……
   ……
   ……
   ……
b. Welke personen zie je en wat stellen ze voor?
   ……
   ……
   ……
   ……
   ……
c. Welke voorwerpen zie je en wat stellen ze voor?
   ……
   ……
   ……
   ……
   ……
d. Wat doen de personen? Zijn zij slachtoffer of boosdoener?
   ……
   ……
   ……
   ……
   ……

Opdracht 2

Hieronder zie je een spotprent van Louis Raemaekers. Bekijk de spotprent 2 en beantwoord de vragen op de volgende pagina.

Spotprent 2: To your health, civilization.

Vragen

a. Staat er een jaartal bij de spotprent? Zo ja, welk?
……
……
……
……
……

b. Welke personen zie je en wat stellen ze voor?
……
……
……
……
……

c. Welke voorwerpen zie je en wat stellen ze voor?
……
……
……
……
……

d. Wat doen de personen? Zijn zij slachtoffer of boosdoener?
……
……
……
……
……

Opdracht 3

Hieronder zie je een spotprent van Louis Raemaekers. Bekijk de spotprent 3 en beantwoord de vragen op de volgende pagina

Spotprent 3: Murder on the high seas.

Vragen

a. Staat er een jaartal bij de spotprent? Zo ja, welk?
……
……
……
……
……

b. Welke personen zie je en wat stellen ze voor?
……
……
……
……
……

c. Welke voorwerpen zie je en wat stellen ze voor?
……
……
……
……
……

d. Wat doen de personen? Zijn zij slachtoffer of boosdoener?
……
……
……
……
……

e. Op welke gebeurtenis heeft de bron betrekking?
……
……
……
……
……

Opdracht 4

Hieronder zie je een spotprent van Louis Raemaekers. Deze spotprent heeft een voor en een achterkant. De achterkant is een tekst. Bekijk beide kanten van spotprent 4 en beantwoord de vragen op de volgende pagina.

Spotprent 4 voorkant: ‘Kultur’ has passed here.

Lest we Forget.

RAEMAEKERS
WAR CARTOONS

No. 93—Kultur has passed here

THE dead woman and dead child lying among the ruins are evidence of the passage of German "Kultur," and evidence, too, that German methods of war spare none, no matter how helpless and innocent they may be. "Kultur" has become merely another name for murder.

Issued by

CARRERAS LIMITED

ESTAB. 1788

LONDON & MONTREAL

ENG. QUE.

Spotprent 4 achterkant.

Vertaling spotprent 4 achterkant.
De dode vrouw en kind, die te midden van de ruïnes van een dorp liggen, zijn het bewijs dat de Duitse "Kultur" hierlangs is getrokken. Ook zijn zij het bewijs dat de Duitse manier van oorlog-voering niemand spaart, ongeacht onschuld. Kultur is een andere naam voor moord geworden.

Vragen

a. Staat er een jaartal (of datum) op de spotprent ?
……
……
……
……
……

b. Welke figuren zie je? Wat of wie stellen ze voor?
……
……
……
……
……

c. Welke voorwerpen zie je? Wat stellen ze voor?
……
……
……
……
……

d. Wat doen de figuren? Wie of wat krijgt van de tekenaar 'de schuld'?
……
……
……
……
……

e. Op welke gebeurtenis heeft deze bron betrekking?
……
……
……
……
……

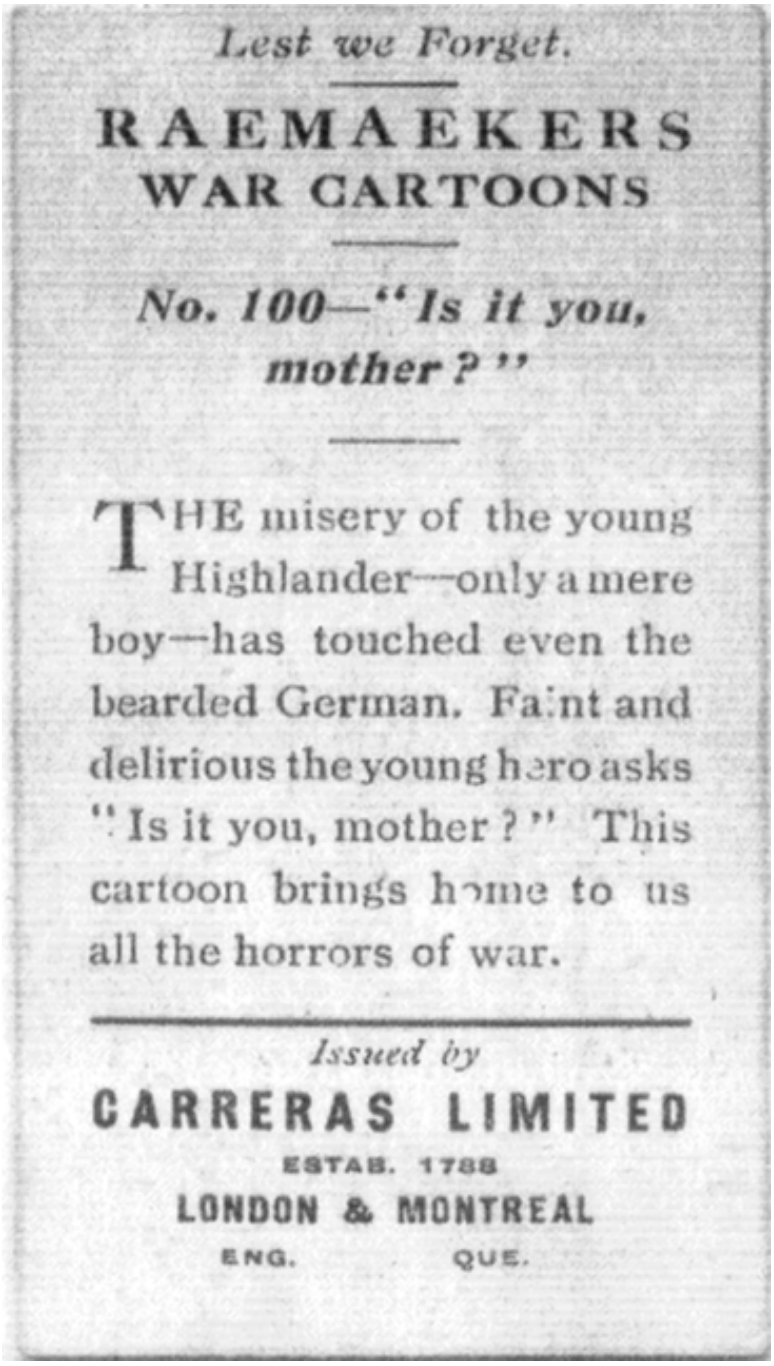
f. Wat is de mening van deze tekenaar?
……
……
……
……
……

Opdracht 5

Hieronder zie je een spotprent van Louis Raemaekers. Deze spotprent heeft een voor en een achterkant. De achterkant is een tekst. Bekijk beide kanten van spotprent 5 en beantwoord de vragen op de volgende pagina.

Spotprent 5 voorkant: “Is it you, mother?”

Spotprent 5 achterkant.

Vertaling spotprent 5 achterkant.
De ellende van een jonge Highlander, nog een jongen, heeft zelfs de bebaarde Duitser geraakt. Slap en ijlend vraagt de jonge held: "Ben jij dat, moeder?" Deze prent laat ons zien welke gruwelijkheden de oorlog met zich mee brengt.

Vragen

a. Staat er een jaartal (of datum) op de spotprent ?

……
……
……
……

b. Welke figuren zie je? Wat of wie stellen ze voor?

……
……
……
……

c. Welke voorwerpen zie je? Wat stellen ze voor?

……
……
……
……

d. Wat doen de figuren? Wie of wat krijgt van de tekenaar ‘de schuld’?

……
……
……
……

e. Op welke gebeurtenis heeft deze bron betrekking?

……
……
……
……

f. Wat is de mening van deze tekenaar?

……
……
……
……

g. Past de boodschap van de spotprent bij wat jijzelf over dit onderwerp uit de geschiedenis weet? Leg uit hoe informatief, eenzijdig of propagandistisch je deze spotprent vindt.

……
……
……
……